

Xarxes d'acció de l'Acord

Aportacions al Pla per a la Inclusió Social 2012-2015

El present document resumeix les aportacions realitzades per les xarxes d'acció de l'Acord Ciutadà al document base del Pla per a la Inclusió social 2012-2015.

Les aportacions s'estructuren en dos apartats: en primer lloc es detalla una síntesi de les idees i aportacions realitzades al conjunt del document, és a dir en relació a la visió, als principis, i als reptes i a les orientacions estratègiques del Pla; i en segon lloc es recullen les actuacions i projectes que les xarxes impulsaran en els propers 4 anys i que s'incorporaran com a actuacions en el document del Pla.

a	Síntesis de les aportacions realitzades per les organitzacions de les xarxes	1
b	Actuacions i projectes que les xarxes desenvoluparan en els propers 4 anys (a incorporar al Pla).	7

En relació als Principis rectors de la política d'inclusió social:

- El principi més prioritzat per quasi bé totes les xarxes ha estat el de **Prevenició i proactivitat**.
- Els altres principis que han rebut una puntuació més alta han estat els de **Transversalitat i integralitat**, i **l'atenció a la diversitat**.
- Ben al contrari, el principi d'enfocament metropolità és clarament el menys valorat en el conjunt de les xarxes de l'Acord.

De la Diagnosi i la Visió 2015 s'assenyalen algunes de les següents reflexions:

1. Es destaca un acord generalitzat en la **importància de la prevenició posant l'èmfasi en les fases prèvies de l'exclusió**. S'assenyala per exemple:
  - La prevenició com a eix bàsic d'actuació, incloent el terme prevenició, evitant l'augment de situacions de risc.
  - Èmfasi en les fases prèvies a l'exclusió social; enfortir les situacions de vulnerabilitat sense descuidar l'atenció a les persones en processos d'exclusió social.
  - Èmfasi en la prevenició per no arribar a situacions d'exclusió. Els resultats no són a curt termini, però sí a llarg termini i suposen una inversió de futur.
  - El document presenta la prevenició com a estratègia de recuperació i no d'anticipació. Caldria no descuidar estratègies realment preventives, és a dir, intervencions educatives i de formació de competències de resiliència individual i col·lectives, no només assistencials.
  - Reforçar els serveis preventius com els Centres Oberts, que treballen el reforç escolar, la parentalitat positiva, etc.
2. S'assumeix la necessitat d'assolir una **visió integral, un enfocament transversal i una major coordinació** entre els diferents recursos de la ciutat. Entre d'altres s'ha destacat les següents prioritats:

- Potenciar la RSC i la coordinació de les accions entre els diferents serveis.
- Per tal d'optimitzar recursos és necessari millorar la transversalitat entre tots els serveis, departaments, etc.
- Difusió dels recursos, serveis i equipaments de serveis socials a través de les noves tecnologies o a través de difusió específica adaptada a cada franja de població i/o edat.
- Millorar la coordinació entre els serveis socials públics (salut, educació) i entitats del tercer sector en l'atenció d'infància i adolescència en risc, especialment aquells casos de malaltia mental.
- Millorar els serveis afavorint la seva eficàcia i eficiència.
- Implementar Taules locals d'infància per abordar i treballar conjunta i coordinadament polítiques d'infància i famílies.

3. Hi ha un acord amb la necessitat de treballar per a **mobilitzar tots els recursos públics, socials, cívics i empresarials de la ciutat**. Cal per exemple:

- Enfortir el capital social i la confiança entre els ciutadans a través de dinàmiques d'acció comunitària. Fomentar espais d'intercanvi socials, cultural i comunitaris que facilitin l'ajuda mútua i la solidaritat.
- Promoció del voluntariat i mobilització ciutadana.
- Corresponsabilitat i treball compartit en el procés d'inclusió entre l'Administració, les entitats, la societat civil i el sector privat lucratiu.

Es destaca la necessitat d'una corresponsabilitat, però no s'aposta perquè l'acció pública esdevingui subsidiària:

- L'Ajuntament no pot atorgar-se un rol subsidiari en un moment d'aquestes característiques.
- Es dona poc pes a la importància de la responsabilitat pública en les polítiques de benestar. L'atenció als més febles recau, en excés, en les famílies i les entitats socials.

4. Es destaca **l'absència de referències a la cultura** en el conjunt del document base del Pla¹:

- Cal destacar, a nivell transversal en tot el document del Pla, el potencial de la cultura com a factor d'inclusió social i de transmissió de valors.

---

¹ També s'ha constatat la manca de referències clares a l'esport com a element de cohesió i inclusió social.

- Es proposa integrar, en l'apartat de la diagnosi, un capítol dedicat a la cultura, que –junt amb l'economia, l'educació, l'àmbit social i el de la sostenibilitat- és una de les dimensions del desenvolupament i, per tant, un dels factors clau per a la inclusió social.

5. En relació a la prioritització de la família es plantegen certes qüestions.

Per una banda:

- Es destaca el paper de la família com a eix vertebrador de la societat i la seva potenciació i protecció.
- I la importància de la família com a agent d'educació i acompanyament. Caldria vetllar per garantir que els infants puguin créixer en un entorn familiar de protecció.

D'altra banda:

- Cal incorporar al Pla la necessitat de fomentar l'autonomia personal des de la persona.
- Prioritzar l'atenció a les persones i col·lectius en situació més vulnerable i sense xarxa familiar / social de suport.
- Prioritzar la família es pot considerar, més que un principi, una estratègia d'intervenció. A banda, caldria un acord sobre el concepte de família i, en qualsevol cas, millor referir-se als cercles o nuclis de relació personal més propers i/o aquells que exerceixen la funció d'atenció, cura i tutela.
- Es constata certs interrogants al fet de prioritzar les famílies si és que en aquesta hi ha de recaure càrregues o obligacions no volgudes:
  - ✓ Es destaca que a la ciutat de Barcelona hi ha molts tipus d'unitats familiars (i de models de família) sense infants al càrrec en situació de vulnerabilitat.
  - ✓ Per què la prioritització de la família des de la perspectiva de gènere?
  - ✓ Cal tenir en compte que a la ciutat de Barcelona hi ha moltes unitats familiars constituïdes per una persona sola.
  - ✓ No ens hem d'oblidar que a la ciutat hi ha molta gent gran i molt vulnerable. Cal tenir en compte l'increment de casos de maltractament a la gent gran.
  - ✓ És necessari reivindicar el dret que té la família de tenir cura d'un familiar, però al mateix temps cal tenir clar que és un dret i que en cap cas pot convertir-se en una obligació.

6. **No s'aposta per la potenciació d'una visió metropolitana**, sinó que en gran mesura es destaca la **importància del treball de proximitat i l'acció als barris**.
- Dinàmiques d'acció comunitària per a enfortir el capital social i la confiança de la ciutadania.

Pel que fa als 8 reptes i les 51 orientacions estratègiques:

- S'ha valorat majoritàriament amb una puntuació molt alta gairebé tots els reptes i orientacions estratègiques.
- Es proposa incloure, a l'apartat 3.5 un **nou "repte"** que es pugui formular així: **"Enfortir el desenvolupament de la dimensió inclusiva de la cultura"**. Desenvolupar l'esmentat "nou repte" a partir de **sis "orientacions"** que facin referència a:
  1. Fer visible la cultura (projectes, programes, equipaments, xarxes...) com un element clau per a la construcció de valors i per a la inclusió social.
  2. Promoure accions de sensibilització sobre la dimensió inclusiva de la cultura.
  3. Desenvolupar accions i programes pilot amb l'objectiu d'enfortir la dimensió inclusiva de la cultura.
  4. Promoure connexions i espais relacionals d'intercanvi de coneixements sobre la cultura com a factor d'inclusió.
  5. Millorar l'accessibilitat a la cultura al conjunt de la ciutadania, garantint la oferta d'activitats culturals de qualitat universal i des d'una perspectiva integral.
  6. Fomentar accions i projectes que promoguin les persones com a protagonistes de la cultura.
- S'han rebut moltes aportacions concretes relatives als reptes i a les aportacions. Es destaquen les relatives a:

1. Habitatge

Per exemple:

- ✓ Intermediació entre els bancs i els propietaris que no poden pagar les seves hipoteques.
- ✓ Les mesures d'habitatge del Pla s'adrecen, principalment, a evitar les situacions de pèrdua d'habitatge i desnonaments. Seria necessari reforçar els recursos adreçats a les persones sense llar i a aquells col·lectius en situacions d'exclusió (Taula d'emergències socials, els Contingents Especials i els habitatges d'inclusió, etc.).

- ✓ Ser més actius en la recerca d'habitatge buit, per exemple a través de la contractació específica de persones que busquin i facin aflorar habitatge buit.
- ✓ Baixar el preu d'accés dels habitatges socials, subvencionant el cost dels mateixos.
- ✓ Invertir en pensions socials municipals per reduir les places de pensió que actualment es paguen, i que generen una despesa força elevada.
- ✓ Treballar conjuntament amb la joventut, la creació d'una xarxa de lloguer d'habitatges.

2. Inserció sociolaboral

- ✓ Millorar la inserció laboral de les persones sense llar, intentant aconseguir més llocs de treball protegit per aquest col·lectiu.
- ✓ Incorporar clàusules socials en la contractació pública per tal que les empreses adjudicatàries contractin a col·lectius vulnerables amb especials dificultats d'inserció al món laboral.
- ✓ Apostar decididament per la Responsabilitat Social Corporativa.

3. Infància i adolescència

- ✓ Incidir en programes d'atenció a la petita infància (0-3) implicant a les famílies en processos d'estimulació i aprenentatge que permetin prevenir processos d'exclusió.
- ✓ L'educació (formal i no formal) com a aspecte integral, transversal.
- ✓ Apostar per la formació dels adolescents amb risc d'exclusió per fomentar la igualtat d'oportunitats i prevenció en la cronicitat dels casos.
- ✓ Més orientacions que facin referència directament als Centres Oberts, recursos preventius per definició que treballen pels infants i adolescents en situació de risc social.
- ✓ L'educació com a eina d'inclusió.
- ✓ Prioritzar infància, família i habitatges perquè les necessitats no cobertes en la primera edat tenen conseqüències negatives en la formació de la personalitat.
- ✓ Importància i urgència de la infància, especialment la petita infància, amb èmfasi en la prevenció.
- ✓ Augment de les beques menjador i establiment d'un programa per garantir l'accés a activitats extraescolars.

4. En relació a l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva:

- ✓ Promoure accions de comunicació per tal de que es coneguin les accions que es duen a terme des de les entitats que conformen les diverses xarxes de l'Acord Ciutadà.

- ✓ Promoure accions per a afavorir el lligam entre les 10 xarxes i entre les entitats i organitzacions amb el propi Acord.
- ✓ Garantir que les estructures burocràtiques de l'Ajuntament no limitin les capacitats de comunicació de les xarxes de l'Acord.

5. Altres:

- ✓ La cohesió i la convivència han de tenir en compte la perspectiva intercultural i treballar la negociació.
- ✓ Treballar l'empoderament de les persones, que esdevinguin els actors principals dels seus processos.
- ✓ Tenir en compte com afecta la salut mental a les situacions d'exclusió.
- ✓ Parlant de col·lectius amb especials dificultats i vulnerabilitat s'ha deixat de contemplar al Poble Gitano, a la població gitana. Cal fer menció explícita com es mencionen explícitament discapacitats, salut mental, sense sostre, immigrants, etc.

b

Actuacions i projectes que les xarxes desenvoluparan en els propers 4 anys (a incorporar al Pla).

Xarxa d'atenció a persones sense llar (XAPSLL):

1. Treballar per prioritzar, adequar i ajustar els recursos existents a la ciutat per poder atendre més i millor a les persones sense llar.
2. Fomentar la coordinació i l'intercanvi d'experiències en el marc de la XAPSLL.
3. Sensibilitzar i fer entendre a la ciutadania el fenomen del sensellarisme.

Xarxa d'inserció sociolaboral (XISL):

4. Continuar treballant en el marc del grup *apropant-nos a les empreses* per promoure l'empresa inclusiva i la RSE i vincular a l'empresa ordinària a la xarxa.
5. Impuls d'activitats trimestralment (xerrades, conferències, formacions) sobre temes relacionats amb la inserció laboral, que interessin a les diferents entitats membres.
6. Promoure la inserció laboral dels joves a través del Projecte "Joves amb futur" impulsat per Barcelona Activa i en col·laboració amb diverses entitats membre de la XISL.
7. Avançar en les clàusules socials en la contractació pública a partir de la prova pilot actual. La XISL participa, a través de Barcelona Activa, en la derivació de persones amb especials dificultats d'inserció al mercat de treball establint processos i protocols de derivació i selecció.
8. Promoció i reconeixement de l'impacte econòmic i laboral de l'Economia Social a Barcelona i la seva àrea metropolitana.

Xarxa de centres oberts d'atenció a la infància i l'adolescència:

9. Seguir avançant en la construcció de la xarxa de Centres Oberts d'atenció a la infància i adolescència de Barcelona, tot garantint:

- Cobertura territorial de centres oberts a tot el territori de la ciutat, amb especial atenció a les zones més vulnerables.
  - Consolidació dels centres oberts existents implementant el model treballat en el marc de la xarxa.
  - Coordinació i treball en xarxa amb els Serveis Socials bàsics i especialitzats i altres agents que treballen en l'àmbit de la infància en el territori: promoure xarxes de prevenció als barris, especialment en els territoris en situació més vulnerable.
10. Reflexionar i fer propostes d'intervenció entorn aquells àmbits que estan afectant a la infància en el context socioeconòmic actual (noves necessitats): dificultats de les famílies per respondre a necessitats socioeducatives dels seus fills, problemes de salut mental, dificultats en la coeducació, etc.
  11. Endegar espais de treball per abordar: dissenyar indicadors de qualitat i d'impacte del servei, aprofundir en els programes educatius, aprofundir en el treball amb la petita infància, analitzar la transició entre escola-formació/treball, reflexionar entorn a la participació de les famílies i els infants, entre d'altres.

Xarxa de suport a les famílies cuidadores:

12. Treballar per a garantir que s'incorporin de manera permanent a l'Enquesta de Salut de Barcelona (ESB) la perspectiva d'anàlisi de la situació i estat de salut de les persones que conviuen amb altres amb necessitats especials d'atenció o dependència.
13. Realitzar un anàlisi comparatiu entre l'estat de salut de les persones de la ciutat que conviuen amb altres amb necessitats especials d'atenció o dependència i les que no hi conviuen.
14. Desenvolupar accions per a visibilitzar els recursos de les entitats que donen suport a les famílies cuidadores.
15. Millorar la comunicació, la relació i coordinació entre les entitats socials que tenen cura a familiars cuidadores i el col·lectiu de metges/ses, infermers/es, treballadors/es socials, psicòlegs/gues (afavorir el coneixement i generar confiança per tal de millorar la coordinació entre entitats i els professionals).
16. Fer un seguiment dels canvis legislatius que es facin a nivell Estatal i Autonòmic en relació a l'àmbit laboral i la conciliació de la vida laboral i familiar. En aquest sentit, treballar per a que la legislació contempli el dret de la família a tenir cura dels seus familiars però en cap cas esdevingui una obligació.
17. Continuar promovent els espais per al treball conjunt entre les entitats que conformen la xarxa.

18. Promoure la difusió de "l'Estudi de grups dels àmbits de salut i suport social de Barcelona: malalties, addiccions, discapacitats i altres situacions personals" i publicar el catàleg web existent per a garantir el seu ús.

Xarxa d'acollida i acompanyament per a persones immigrants a Barcelona

19. Adaptar la xarxa d'acollida i acompanyament a la nova situació de la població immigrada a Barcelona, amb una realitat on hi ha un descens en l'arribada de persones immigrants i un volum de població immigrada ja resident i diversa, amb necessitats i potencialitats amb qui treballar.
20. Desenvolupar les línies de treball definides per a la Xarxa d'Acollida i acompanyament, a partir de l'informe d'actualització del Pla d'Acollida 2011, i de les directrius de política municipal en immigració. S'adrecen a la coordinació o al treball en xarxa per garantir la igualtat d'oportunitats, amb èmfasi en la realització de programes de suport i acompanyament per afavorir la convivència i cohesió social. Les persones destinatàries, donada l'evolució i situació actual, seran no sols persones nouvingudes sinó especialment les que ja porten un temps a Barcelona. En aquest sentit, es continuaran impulsant les xarxes o grups que formen part de la xarxa, adaptant-los a les noves necessitats, així com altres línies ja treballades o a potenciar.
21. Desenvolupar les línies d'acció de la Xarxa d'Entitats Socials d'Assessorament Jurídic d'Estrangeria (XESAJE).
22. Desenvolupar les línies d'acció de la Coordinadora de la Llengua, amb èmfasi en l'impuls del projecte de formació de voluntaris per a la llengua.
23. Potenciar línies i projectes d'acció en:
  - la inserció socio-laboral,
  - la formació, educació i capacitació de les persones immigrades, amb especial èmfasi en la joventut, incloent accions com el reconeixement de les titulacions, mentoratge, o d'altres
  - promoció d'espais de trobada, interacció, interculturalitat
  - participació, voluntariat
  - altres accions d'acompanyament i suport.
24. Des de l'Ajuntament es continuarà facilitant l'activitat i projectes de la Xarxa a través de:

- Coordinació i foment de la implicació i la corresponsabilització dels agents socials que treballen en l'àmbit de l'acollida i la igualtat d'oportunitats de la població immigrada a la ciutat.
- Edició i actualització de material de suport necessari per a l'acollida i acompanyament
- Potenciar l'ús i millora d'eines que facilitin la coordinació i el treball en xarxa: espais de trobada, web, ús del cercador, o altres.

Xarxa Cultura per la inclusió social:

25. Desenvolupar en format web el "Mapa d'experiències de Cultura per a la inclusió" elaborat per la Xarxa durant el 2010-2011, per a garantir la seva actualització i afavorir que esdevingui una eina per a l'intercanvi de coneixements entre les entitats i institucions culturals de la ciutat.
26. Crear un programa "Laboratori", orientat a la recerca i l'experimentació sobre la dimensió inclusiva de la cultura.

Xarxa d'habitatges d'inclusió:

27. Elaborar un mapa dinàmic d'habitatges d'inclusió de la ciutat, que inclogui tant el número total de places disponibles a la ciutat així com les places vacants de forma actualitzada.
28. Promoure la coordinació entre les entitats de la xarxa per a garantir una millora del recorregut residencial.
29. Millorar l'accés a les entitats socials a habitatges de lloguer protegit.

Xarxa de prevenció i convivència:

30. Definir el marc de participació de les entitats en el programa de mesures educatives i prestacions en benefici a la comunitat.
31. Treballar sobre el tractament dels joves en situació de risc en l'àmbit de la prevenció i la seguretat ciutadana (grups juvenils, seguretat al entorns dels centres educatius, joves amb conductes de risc i delinqüents primaris, etc).

Xarxa de Drets dels Infants

32. Consolidar la Festa del Dia Internacional dels Drets dels Infants el 20 de novembre. Es buscarà major impacte de la festa.
33. Crear i estructurar el Banc de Recursos dels projectes de les entitats membres de la Xarxa dels Drets dels Infants.
34. Desenvolupar una campanya de comunicació dels drets dels infants per a difondre la tasca de la Xarxa, així com del banc de recursos.
35. Establir canals i/o vies de coordinació amb serveis socials bàsics i amb centres educatius, tant d'educació formal com d'educació no formal, per tal de poder treballar en xarxa, coordinar millor els serveis que s'ofereixen i optimitzar els recursos.